

TIPS:

VOOR EEN PRETTIGE CARNAVALSVIERING

1. Breng jezelf op de hoogte van de lokale gebruiken van de gemeente waar je naar toe gaat
2. Verkleed je en let daarbij op wat in de gemeente waar je naar toe gaat gebruikelijk is. Kostumering en kleurgebruik zijn vaak lokaal traditioneel bepaald
3. Ken je maat met alcoholgebruik
4. Houdt de normaal gangbare fatsoensregels in acht
5. Laat iedereen in zijn/haar waarde
6. Feest vrolijk mee

Een initiatief van:

Brabantse Carnavals Federatie
www.brabantsecarnavalsfederatie.nl

MAAK ER VOOR IEDEEN EEN FEEST VAN!

Voor bezoekers van
de vastenavond- en
carnavalsfeesten

CARNAVAL IN NEDERLAND

Op zaterdag 6, zondag 7, maandag 8 en dinsdag 9 februari 2016 zal in vele gemeenten in de provincies Limburg en Noord-Brabant, het jaarlijkse carnavalsfeest worden gevierd.

Lokaal volksfeest

Dit jaarlijkse traditionele feest, dat ook in andere landen en delen van de wereld zoals Duitsland, Zwitserland, Zuid-Amerika, etc. volop wordt gevierd, is in Nederland vooral een feestviering van de lokale inwoners van de gemeenten. In sommige gemeenten wordt carnaval drie dagen en soms zelfs vier dagen gevierd. Het is een feest vol muziek, zang, dans, verkleedpartijen met uiteraard eten en drinken. Alle feestvierders zijn verkleed in allerlei kleurige kostuums. Ook de straten zijn vaak versierd en de cafés en restaurants zijn feestelijk aangekleed met o.a. kleurlampen en slingers.

Organisatie

Elke gemeente heeft een of meerdere organisaties die het feest in goede banen leiden. De plaatselijke organisatie zorgt ervoor dat een van de bewoners of soms iemand van buiten de gemeente wordt benoemd tot Prins van het carnavalsfeest. Deze persoon heeft dan diverse feestelijk uitgedoste begeleiders bij zich en wordt geacht het feest aan te voeren. Meestal krijgt hij aan het begin van het feest de sleutels van de stad aangereikt door de burgemeester van de gemeente. Op die manier wordt gesymboliseerd dat gedurende die dagen de macht bij de feestvierders hoort. Het is een spel want in werkelijkheid blijft de burgemeester ook dan verantwoordelijk. De inwoners zelf doen er individueel of in groepsverband aan mee. Soms hebben zij zich verenigd in een carnavalsvereniging en doen bijvoorbeeld mee aan een parade met versierde wagens.

Festiviteiten

Naast het aanstellen van een Prins zorgt de organisatie voor allerlei festiviteiten zoals een optocht met praalwagens en

muziek, of muziekfeesten, openbare feestmaaltijden, onthulling van een tijdelijk carnavalsstandbeeld etc. Dergelijke festiviteiten kunnen ook door anderen zijn georganiseerd. Dat wordt lokaal ingevuld en gebaseerd op langer bestaande tradities. In iedere gemeenschap is het soort van festiviteiten weer anders.

Spotten

Persiflage en parodie zijn een belangrijk onderdeel van de festiviteiten. Op lachwekkende wijze probeert men degenen die te bespotten zijn in woord en daad een spiegel voor te houden. Dat overkomt natuurlijk de overheden die soms in de ogen van de bewoners bijvoorbeeld een verkeerde, misschien wel lachwekkende, beslissing hebben genomen. Het is echter altijd goedaardige spot en niet op het scherpst van de snede. Het getal 11 is van oudsher het gekkengetal en wordt dus veelvuldig gebruikt.

Meedoen aan carnaval

Carnaval is een volksfeest, dat wilt zeggen dat iedereen mee kan doen. Ook als je niet uit de stad komt waar jij het viert, kun je aansluiten om dit gezellige feest mee te vieren. Het voornaamste aan het carnavalsfeest is dan ook de gezelligheid waaraan iedereen zijn steentje bijdraagt. Onder andere met versierde en kleurrijke kleding. De kostumering en het gebruik van kleuren is overal anders en traditioneel bepaald. Informeer je te plekke over deze tradities. Tijdens carnaval wordt er ook alcohol geschonken. Ook wanneer men drinkt, is het van belang dat iedereen zorgt dat het feest voor iedereen gezellig blijft.

KORTE HISTORIE

Winters ritueel

Elementen van het carnavalsfeest, of zoals dat in diverse plaatsen wordt genoemd 'vastenaovend', vinden volgens de kenners hun oorsprong in oude winterse rituelen. Ze dateren uit tijden dat onze verre voorouders in deze streken nog vermoedden dat de koude, natte onvruchtbare winter met z'n korte dagen, waar ziekte en dood op de loer lagen, een straf was van kwade goden en geesten. De mens dacht in die tijd dat hij invloed kon uitoefenen op deze goden en geesten en bedacht handelingen om ze te verjagen ofwel gunstig te stemmen. Dat allemaal met het doel dat de winter snel zou verdwijnen en de warme vruchtbare zomer zou terug-

keren. Deze handelingen of 'rituelen' bestonden onder meer uit het brengen van offers, kabaal maken en maskers opzetten.

Katholieke kerk

De katholieke kerk heeft lange tijd geprobeerd om deze in hun ogen verderfelijke heidense handelingen te verbieden en daarmee te laten verdwijnen. Toen dat niet helemaal lukte heeft men geprobeerd om de bestaande handelingen te laten opgaan in katholieke feesten. In de 11e eeuw werd definitief door de kerk bepaald dat, voorafgaand aan het katholieke feest 'Pasen' (de wederopstanding van Jezus Christus), een vastentijd van 40 dagen gehouden zou worden. Enkele van de toen nog bestaande handelingen om de winter uit te drijven zijn toen terecht gekomen op de vier/drie dagen voorafgaand aan de vasten die altijd op woensdag begon. Dat werd, vermengd met andere eigentijdse rituelen, uiteindelijk het vastenavondfeest, nu carnaval geheten.

Verdwijning van de vastenavond

Het 'vastenavondfeest' (avond vóór de vasten) werd daarmee een vier- of driedaags festijn dat, ter compensatie van de veertig dagen vasten, gevierd werd met feesten en dus veel eten en drinken, muziek maken en verkleedpartijen. Om die reden heeft men vaak gezegd dat het een katholiek feest zou zijn. Het ging daarbij echter regelmatig verkeerd omdat men teveel dronk en er soms ruzies ontstonden. Natuurlijk heeft, mede om die reden, de katholieke kerk geprobeerd om dit feest van uitgelatenheid uit te bannen. In de 16e eeuw ontstond er een scheuring in de kerk en ontstond de Hervormde Kerk. Deze religie was nog veel feller gekant tegen het carnavalsfeest en wist het in de gebieden waar men voornamelijk protestant was, vrijwel geheel uit te bannen. Dat was vooral in de provincies boven de grote rivieren van Nederland en daar wordt het feest sindsdien nog slechts sporadisch gevierd.

Herleving van het carnaval

In de 19e eeuw en vooral in de 20e eeuw, na de Tweede Wereldoorlog, werd het carnavalsfeest in de zuidelijke streken, geïnspireerd door enkele oude carnavalsplaatsen en de televisie, bijzonder populair, ook in plaatsen waar het voordien nauwelijks of niet werd gevierd. Om het in stand te houden moest men daarom wel zorgen dat er organisaties kwamen die het zo bekritiseerde feest in goede banen zouden leiden en er geen uitpattingen meer zouden voorkomen zoals vroeger. Thans viert vrijwel iedere plaats in Zuid-Nederland, vooral in de provincies Limburg en Noord-Brabant, het carnavalsfeest. Daarvoor zijn carnavalsorganisaties al vaak maanden in de weer.